

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/88/2017
Identifikačné číslo spisu: 2016200248
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2016200248.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľa: Detský domov, Botanická 46, Trnava, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preplatok na sirotskom dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 09. júna 2017, č. k. 20Sd/30/2016-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 09. júna 2017, č. k. 20Sd/30/2016-28 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.01.2016 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že odporkyňa zrušeným rozhodnutím uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť sirotský dôchodok W. K. (ďalej len „MH“) vyplatený po zániku nároku na jeho výplatu v celkovej sume 963,30 eur podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zsp“) do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia. Podľa odôvodnenia rozhodnutia odporkyne, nárok na sirotský dôchodok a jeho výplatu má podľa § 76 ods. 1 zsp iba nezaopatrené dieťa, ktorým podľa § 9 ods. 1 písm. b/ bod prvý zsp je dieťa po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, ak sa sústavne pripravuje na povolanie. Odporkyňa vychádzala zo zistenia, že MH od 31.08.2014 prestal spĺňať podmienku nezaopatrenosti dieťaťa a od 16.09.2014 mu zanikol nárok na výplatu sirotského dôchodku, nakoľko podľa potvrdenia Základnej školy A. Kubinu v Trnave od 01.09.2004 nastúpil do prvého ročníka základnej školy, v ktorom neprospeš, následne pokračoval v plnení povinnej školskej dochádzky, pričom 15.02.2014 dovŕšil 16 rokov veku a povinnú školskú dochádzku teda ukončil 31.08.2014. Odporkyňa usúdila, že navrhovateľ z uvádzaných okolností vedel alebo musel predpokladať zánik nároku na výplatu sirotského dôchodku, ktorý napriek tomu prijímal, a v

období od 16.09.2014 do 15.05.2015 mu tak bol vyplatený neprávom. Zároveň poukázala na to, že výplatu sirotského dôchodku opätovne uvoľnila od 01.09.2015, keďže začal navštevovať strednú školu.

Krajský súd z odvolania navrhovateľa zistil, že maloletý MH opakovane prvý ročník základnej školy avšak povinnú školskú dochádzku ukončil 9. ročníkom v školskom roku 2014/2015 absolvovaním na CZŠ sv. Cyrila a Metoda v Seredi a pokračoval v štúdiu na strednej škole - v školskom roku 2015/2016 bol žiakom 1. ročníka Strednej odbornej školy elektrotechnickej v Trnave. Nevylúčil, že doklady o pokračovaní v štúdiu boli odporcovi odoslané s oneskorením, tieto mu ale predložil okamžite po doručení napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd s poukazom na ustanovenia § 76 ods. 7, § 9 ods. 1 písm. b/ bod 1 zsp ako aj § 19 ods. 1 a § 22 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon) dospel k záveru, cit.: „...že aj v prípade považovania povinnej školskej dochádzky MH za skončenú dňom 31.08.2014 následné absolvovanie deviateho ročníka základnej školy menovaným nemožno považovať za iné, ako jeho sústavnú prípravu na povolanie pokračujúcu nadväzne štúdiom na strednej škole. Súd tak nemal pochybnosti o tom, že MH v spornom období od 16.09.2014 do 15.05.2015 spĺňal podmienky jeho klasifikácie ako nezaopatreného dieťaťa v zmysle § 9 ods. 1 písm. b/ bod. 1 zákona o sociálnom poistení a v súvislosti s tým aj podmienky nároku na sirotský dôchodok podľa § 76 zákona.“.

Správny orgán zotrval na svojom stanovisku vyslovenom v jednotlivých rozhodnutiach.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením sa odvolacie konanie riadi ustanoveniami zákona č. 99/1963 Zb. OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu nie je dôvodné vyhovieť.

Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie právnej otázky povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku sirotského dôchodku.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a iba na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvedie argumentáciu k odvolacím dôvodom.

Podľa § 76 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nárok na sirotský dôchodok má nezaopatrené dieťa, ktorému zomrel rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, ak rodič alebo osvojiteľ ku dňu smrti bol poberateľom starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, mal nárok na predčasný starobný dôchodok alebo ku dňu smrti získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, alebo splnil podmienky nároku na starobný dôchodok, alebo zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa:

a) do skončenia povinnej školskej dochádzky,

b) po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, ak:

1. sa sústavne pripravuje na povolanie,
2. pre chorobu a stav, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa prílohy č. 2, sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie alebo nemôže vykonávať zárobkovú činnosť, alebo
3. pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon), nikoho nemožno oslobodiť od plnenia povinnej školskej dochádzky.

Podľa § 22 ods. 1 školského zákona, žiak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania v školách podľa tohto zákona alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku.

Odvolací súd v zhode s názorom krajského súdu poukazuje na výlučne formalistický prístup k vyhodnoteniu skutkových okolností daného prípadu. Jednou z podmienok, po ktorej splnení sa dieťa po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do dovŕšenia 26 rokov veku, považuje za nezaopatrené dieťa, je jeho sústavná príprava na povolanie. Definícia sústavnej prípravy na povolanie sa v zákone o sociálnom poistení zosúladzuje so školským zákonom. Z administratívneho spisu bolo nesporne preukázané, že MH sa v skutočnosti kontinuálne pripravoval na povolanie a naplnil tak dikciu zákona v zmysle ustanovení § 9 ods. 1 zsp a § 22 ods. 1 školského zákona.

Krajský súd správne hodnotil aj absenciu správnej úvahy odporkyne v súvislosti s osobou maloletého za obdobie od septembra 2014 do mája 2015, z ktorého určil sumu podľa neho neprávom vyplateného dôchodku a v ktorom maloletý absolvoval deviaty ročník základnej školy, ktorá skutočnosť nebola v konaní sporná.

Keďže ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnosti právneho hodnotenia skutkových okolností krajským súdom, a to v tom zmysle, že ukončenie povinnej školskej dochádzky MH (ukončenú dňom 31.08.2014) následné absolvovanie deviateho ročníka základnej školy a pokračujúcu nadväzne štúdiom na strednej škole menovaným je potrebné považovať za sústavnú prípravu na povolanie. Preto nepochybne MH v spornom období od 16.09.2014 do 15.05.2015 spĺňal podmienky jeho klasifikácie ako nezaopatreného dieťaťa v zmysle § 9 ods. 1 písm. b/ bod. 1 zsp a v súvislosti s tým aj podmienky nároku na sirotský dôchodok podľa § 76 zsp.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

Úspešnému navrhovateľovi trovy odvolacieho konania neboli priznané z dôvodu, že si ich neuplatnil.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e možné podať opravný prostriedok.